

Obsah

Předmluva.....	7
Technická poznámka.....	8
1. Teoretická východiska veřejné samosprávy.....	9
1.1. Moderní veřejná správa ve světle horizontální dělby moci.....	9
1.1.1. Veřejná moc – regulativ společenských vztahů	9
1.1.2. Státní moc a klasické teorie o jejím dělení.....	12
1.1.3. Státní moc a další teorie o jejím (ne)dělení	17
1.1.4. Moderní veřejná správa jako výsledek dělby moci	25
1.2. Od centralistického etatismu k decentralizaci	33
1.2.1. Apolitická veřejná správa?	33
1.2.2. Ideové základy vertikální dělby moci	35
1.2.3. Demokratický princip decentralizace... ..	39
1.2.4. ...a princip demokratického centralismu	43
1.2.5. Princip devoluce	45
1.2.6. Samospráva jako projev vertikální dělby moci	47
1.3. Samospráva	49
1.3.1. Kdy veřejná moc přestává být (výlučně) státní	49
1.3.2. Pojem samosprávy a jeho právní a politické pojetí	50
1.3.3. Proč „veřejná“ samospráva?	55
1.3.4. K problému typologie samosprávy.....	57
1.4. Samosprávný subjekt – nositel práva na samosprávu	59
1.4.1. Typologie (možných) nositelů samosprávy	59
1.4.2. Veřejnoprávní korporace	62
1.4.3. Pojem autonomie	67
1.4.4. Členský princip	69
2. Obecní samospráva.....	73
2.1. K územní samosprávě	73
2.1.1. Územní samospráva.....	73
2.1.2. Územní veřejnoprávní korporace.....	74
2.1.3. Pojem obce.....	75
2.2. Teoretické přístupy k obecní samosprávě	77
2.2.1. Obecně k teoretickým přístupům.....	77
2.2.2. Přirozenoprávní koncepce.....	78
2.2.3. Státoprávní pojetí	84
2.2.4. Normativistické chápání samosprávy	89

2.2.5. Britská koncepce self-government	90
2.3. Definiční znaky obecní samosprávy.....	92
2.3.1. K neurčitelnosti jednoznačného výčtu definičních znaků	92
2.3.2. Občané – personální složka	94
2.3.3. Území – teritoriální složka	98
2.3.4. Právo na samosprávu – exekutivní složka.....	103
2.3.4.1. Volební princip	105
2.3.4.2. Právo hospodaření s majetkem	109
2.3.4.3. Právo autonomní normotvorby	112
2.4. Vztah státu a obecní samosprávy	115
2.4.1. O vztahu (formy) státu k obecní samosprávě.....	115
2.4.2. Modely vztahu mezi státem a obecní samosprávou	118
2.4.3. Povinnost obcí k výkonu státní správy	123
2.4.4. Státní dozor nad obecní samosprávou a východiska její soudní ochrany.....	127
2.5. K problematice právní odpovědnosti obecní samosprávy.....	130
2.5.1. K právní povaze odpovědnosti obecní samosprávy	131
2.5.2. Specifika uplatňování odpovědnosti vůči obecní samosprávě	134
2.5.3. K odpovědnosti obecní samosprávy za veřejnoprávní delikty	139
3. Historické podoby obecní samosprávy na našem území	143
3.1. Vymezení základních pojmů a metodologie.....	143
3.1.1. Časový rozsah zkoumání a jeho periodizace.....	143
3.1.2. Předmět zkoumání.....	145
3.1.3. Územní rozsah zkoumání.....	146
3.2. Exkurz do vývoje územní samosprávy do roku 1848.....	146
3.2.1. Přemyslovský feudalismus – období královských měst	146
3.2.2. Husitské intermezzo – nový pojem obce.....	152
3.2.3. Stavovský stát – vzestupy a pády samosprávy	153
3.2.4. Rozvinutý feudalismus – nerozvinutá samospráva	157
3.3. Vývoj obecní samosprávy po roce 1848	161
3.3.1. Události roku 1848 a jejich (právní) následky.....	161
3.3.2. Úprava obecního řízení v letech 1849-1861.....	163
3.3.2.1. Stadionovo prozatímní obecní zřízení	163
3.3.2.2. Obecní zřízení z roku 1859.....	172
3.3.3. Právní úprava obecní samosprávy po roce 1862	172
3.3.3.1. Obecní zřízení.....	172
3.3.3.2. Obecní volby	182

3.3.3.3.	Zvláštní úpravy statutárních měst	185
3.3.3.4.	Autonomní normotvorba.....	186
3.3.3.5.	Dohled nad obecní samosprávou a „obce vyššího stupně“	187
3.3.4.	Obecní samospráva tzv. první Československé republiky	191
3.3.4.1.	Koncepce československé samostatnosti a její vliv na územní samosprávu.....	191
3.3.4.2.	Obecní samospráva na pozadí reforem veřejné správy	196
3.3.4.3.	Zvláštní úprava statutárních měst	204
3.3.4.4.	Obecní volby	205
3.3.4.5.	Obce vyššího stupně	208
3.3.4.6.	Autonomní normotvorba.....	209
3.3.5.	Obecní samospráva za tzv. druhé Československé republiky a za protektorátu.....	210
3.3.5.1.	Podstata právního a politického systému	210
3.3.5.2.	Veřejná správa a územní samospráva.....	213
3.4.	Soustava národních výborů v období let 1944-1989	215
3.4.1.	Právní a politická východiska poválečné veřejné správy	215
3.4.2.	Soustava národních výborů a jejich základní charakteristika.....	221
3.4.3.	Volby do národních výborů a problém legitimacy	227
3.4.4.	Podzákonná normotvorba	229
3.4.5.	Města se zvláštním statusem („statutem“?).....	231
3.5.	Rekonstrukce územní samosprávy po roce 1989.....	233
3.5.1.	Ústavní změny a diskuse nad podobou obecní samosprávy	234
3.5.2.	Obecní zřízení z roku 1990	237
3.5.3.	Města se zvláštním postavením.....	240
3.5.4.	Přijetí Ústavy České republiky a obecní samospráva	244
3.5.5.	Volby do obecních zastupitelstev	245
3.5.6.	Reforma veřejné správy v letech 1997-2003	247
3.5.6.1.	Vyprázdnění nadobecního stupně (samo)správy.....	247
3.5.6.2.	Rozpad československé federace.....	251
3.5.6.3.	Vznik samosprávných krajů.....	252
3.5.6.4.	Nové obecní zřízení.....	255
4.	Obecní samospráva v ČR ve světle teoretických (a historických) východisek	258
4.1.	Pojem a prvky obce	258
4.1.1.	K pojmovému vymezení.....	258
4.1.2.	Personální základ obcí	260

4.1.3. Teritoriální základ obcí	262
4.2. Samostatná působnost	266
4.2.1. K vymezení samostatné působnosti.....	266
4.2.2. Demokratická samospráva	268
4.2.3. <i>Autonomní normotvorba obcí jako projev práva na samosprávu ..</i>	269
4.2.4. Meziobecní spolupráce (vazby mezi obcemi)	273
4.3. Přenesená působnost.....	278
4.3.1. Pojmové vymezení a typologie obcí	278
4.3.2. Smíšený model veřejné správy a problém financování.....	281
4.4. K typologii obcí.....	283
4.5. Orgány obce.....	289
4.6. Kontrolní mechanismy samosprávných obcí.....	294
5. Některé další úvahy de lege ferenda	299
5.1. Zpřesnění hranic samostatné působnosti.....	299
5.2. K orgánům obcí.....	302
5.3. Ekonomické nesnáze obecní samosprávy a fiskální decentralizace ...	307
6. Doslov	311
7. Seznam použitých pramenů	312
Monografie.....	312
Odborné články a jiné individuální texty	324
Příspěvky ze sborníků	330
Judikatura.....	336
Jiné	338